

Van het leefbare gebouw naar de leefbare openbare ruimte

Foto boven: De daktuin van NEMO in Amsterdam is het hoogstgelegen stadsplein van Nederland.

Foto's rechts: Hotel Crowne Plaza in Kopenhagen heeft een binnenbos met inspirerende vergaderplekken. Voor veel organisatoren van conferenties is dit de reden om voor dit hotel te kiezen.

Het bolwerk Sint Jan in Den Bosch is een mooi voorbeeld van verdichting die groen en ruimte oplevert. Aan de Stadsdommel is een informatiecentrum annex brasserie gebouwd met dakpark.

In de steden wordt steeds meer gestapeld. Ondergrondse ruimten worden gecreëerd voor opslag, parkeren, infrastructuur en ook winkels. Bovengronds komen er verdiepingen bij. Dit stapelen wordt niet uitsluitend ingegeven door ruimtegebrek, want het levert ook efficiencyvoordelen op. Compacter bouwen brengt functies en mensen dicht bij elkaar. Betekent dit dan nóg minder ruimte voor bomen? In ieder geval wacht ons een nieuwe uitdaging want de vraag naar groen neemt steeds meer toe. *Het Levende Gebouw* helpt om deze vraag te beantwoorden.

TEKST: ANNEMIEK VAN LOON, DE BOMENCONSULENT

Bomen hebben geen mensen nodig, maar wij hebben de bomen wel nodig om steden steeds verder te kunnen verdichten, functies te stapelen maar het geheel toch te laten functioneren. Bomen en groen zijn onmisbaar in de biotoop van de mens. Eerder bracht de VHG De Levende tuin en Groene Schoolpleinen uit. Nu is er Het Levende Gebouw. Aan De Leefbare Openbare Ruimte wordt gewerkt.

Bloemmodel

Er zijn vele maatschappelijke vragen die niet groen zijn, waar bomen niet aan de orde zijn. Zo is er de behoefte aan meer intermenselijk contact, aan stressreducerende werk- en ontmoetingsplekken, aan regulering van het stadsklimaat en CO₂-vastlegging. In de antwoorden op deze vragen is groen echter een belangrijke component. *Het Levende Gebouw* bevat veel inspirerende toepassingen gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en ervaringen uit de praktijk. Ook de faal- en succesfactoren in aanleg, gebruik en beheer komen aan bod. Hiermee is het doel stedenbouwers en initiatiefnemers te inspireren maar ook om groene professionals breder te laten kijken. Als specialist zijn wij gewend bomen te benaderen vanuit de technische randvoorwaarden voor groei en beheersbaarheid. Daar wil je projectontwikkelaars en ontwerpers echter niet mee lastig vallen. Niet in het stadium waarin je wilt inspireren en de antwoorden wilt geven. Het bloemmodel helpt ons om die benadering vanuit de vraagkant helder voor ogen te krijgen en groen vroeg in het planproces in te brengen.

In complexe stedelijke situaties worden mogelijkheden met groen benaderd vanuit de vraag. Het bloemmodel geeft deze benadering schematisch weer.

Bron: Brancheorganisatie VHG

Kopenhagen
Foto: EilO

Den Bosch
Foto: Van Helvoirt Groenprojecten

VAN 'T VAT

JITZE KOPINGA

'Wie bepaalt of een nieuwe kloon / cultivar ook echt nieuw is (en niet gewoon elders al bestaat) en wie mag dan de naam geven?'

Welke regels zijn er überhaupt over naamgeving, of doen de kwekers maar wat?

Bewustwording

Met *Het Levende Gebouw* zijn al veel partijen geïnspireerd, en met de wind in de rug staat een nieuwe uitgave in de planning, *De Levende Openbare Ruimte*. Daarin zal de openbare ruimte integraal worden benaderd. Het mag duidelijk zijn dat bomen daarin een nog prominentere rol zullen vervullen dan in *Het Levende Gebouw*. Bomen zijn immers zeer efficiënte en langlevende groene elementen waarmee we al veel ervaring hebben opgedaan in stedelijke situaties.

Dit heeft met de uitdagingen van klimaatadaptatie en groeiplaatsinrichting al tot veel aansprekende voorbeelden geleid. Voorbeelden die onmisbaar zijn in de *resilient cities* die we nastreven; de stad als een veerkrachtig systeem. Veerkrachtig genoeg om toekomstige ecologische, sociale, klimatologische en economische pieken en dalen op te kunnen vangen. Stedelijk groen maakt een transitie door. Er is een grote bewustwording gaande en een grote noodzaak geboren om integraal naar de openbare ruimte te kijken. Dit gaat verder dan de ruimtelijke componenten. Sociale aspecten spelen hier een minstens zo grote rol. Groen en bomen zijn niet langer de aankleding van de stad. Ze vormen het cement.

Boomproject van het jaar

Dit jaar organiseert de VHG weer de verkiezing van het Boomproject van het jaar. Daarin kunnen we elkaar weer uitdagen om ons specialisme van zijn beste kant te laten zien. De deelnemende projecten zullen ongetwijfeld van waarde zijn voor de nieuwe uitgave, *De Levende Openbare Ruimte*. Mocht je buiten de verkiezing van het Boomproject van het jaar input willen leveren, dan is dat uiteraard van harte welkom. Ook in deze nieuwe handleiding zijn praktijkvoorbeelden onmisbaar. Hiervoor kan contact worden opgenomen met Marc Custers: M.Custers@vhg.org. De digitale versie van *Het Levende Gebouw* vind je terug op de website van de VHG: www.vhg.org.

Iedere (boom)kweker die door selectie of veredeling een nieuw ras vindt, mag daarvoor zelf een naam bedenken. Maar wanneer de kweker hiervoor ook het kwekersrecht wil krijgen dan is de naamgeving aan bepaalde regels gebonden. Daarbinnen is nog de nodige vrijheid om een cultivarnaam te bedenken, maar het moet dan wél een unieke en 'neutrale', d.w.z. niet suggestieve, naam zijn die niet verwarrend is met botanische (Latijnse) namen. Doorgaans kiest men voor een *fancy*, makkelijk uitspreekbare naam of een persoonsnaam. Om het kwekersrecht te krijgen, moet het gaan om een nieuw (op de markt) product dat uniform is en zich herkenbaar laat onderscheiden van alle andere bestaande rassen van die soort. Ook moet het 'stabiel' zijn; bij een door zaad vermeerderd ras mogen de unieke eigenschappen daarvan na enige generaties niet verloren gaan.

Het verlenen van het kwekersrecht, de inschrijving in het Nationale Rassenregister en de administratieve en technische toetsing worden in Nederland uitgevoerd door de Raad voor plantenrassen en de Naktuinbouw. Ook kan een internationaal kwekersrecht worden aangevraagd dat van kracht is in de zogeheten UPOV-lidstaten. Hiervoor gelden in grote lijnen dezelfde criteria. Wanneer het ras eveneens is toegelaten tot de nationale (of internationale) Rassenverkeerslijsten, mag het onder de officiële rasnaam worden verhandeld.

Boombioloog Jitze Kopinga van Kopinga Boomadvies, geeft in elk nummer van *Bomen* antwoord op een boombiologische vraag. **Heb je een vraag? Of wil je reageren op het antwoord van Jitze?** Mail je vraag of reactie dan aan de redactie: vakblad@kpb-isa.nl

